

عریضه:

عریضه‌ایست از این خادم و غلام قدیم

ببارگاه خداوند فرد حی و حکیم

جزای بند حق‌گو ملال و ملعنت است

اگرچه عرض حقیقت خلاف مصلحت است

چسان زخلک چراغ خرد برافروزد

دلم به حال خداوندگار، می‌سوزد

نه از غرور بُود این عریضه نر سودا

قسم بحق تو ای کردگار بی‌همتا

مشقّت است و عذابست و رنج و بیماریست

چنین اساس غلط موجب گرفتاریست

خلاف مصلحت خیر ذات یزدان نیست

عرایض فدوی محض کبر و عصیان نیست

خراب کردن نیروی عقل و ایمان‌هاست

وظیفه فدوی گر فریب انسان‌هاست

وظیفه فدوی چیست! کندن چاه است؟

به پیش پای هر آنکس که رهرو راه است

اگرچه حاجت ابلیس پست مکار است

بشر به قدر کفایت بخود گرفتار است

فسون و غدر و خیانت چه کار مذمومی

فریب دادن انسان! چه حرفه شومی

نه، جان‌نثار زبان‌آور ریائی نیست

غلام را سر و سودای کبرپائی نیست

که نسخ عزم از آن هر دو اختیار تو نیست

دو راه بیش فرا راه جیره‌خوار تو نیست

و گر نه هرچه که مؤمن ز ره بدر کردن

یکی قبول عبودیّت از بشر کردن

افول از ملکوت و قبول شرّ و بدی است

قبول شرط نخستین دلیل بی‌خردی است

اگرچه ذات تو از هرچه زورمند قوی است

دو راه هر دو خلاف عقیدۀ فدوی است

سقوط کردن از آن منتهای خیره‌سری است

مقام و منصب من آرزوی هر بشری است

هزار بار مگر گرد نُه فلک گردد

رسد مگر که زمانی چنان ملک گردد

ز روی خبث و ریا دست و آستان بوسی

تو خود علیم و حکیمی که مکر و جاسوسی

شکار آنکه بود ساده‌لوح و پخمۀ خام

براه خلق نهادن هزار دانه و دام

ز عزم و نیّت، اختیار منصرف کردن

ز شاهراه روان بنده منحرف کردن

تجسس از همه اندیشه‌های انسانی	وسوق دادن آن بر اصول شیطانی
نفوذ در همه دل‌ها، رسوخ در سرها	در آن به وسوسه انگیزی و درین سرها
هر آنچه راه فلاح است سدّ آن معبر	ولی به چاه ضلالت فکندنش با سر
کمینه چاکرتان نام این چه بگذارد!	که هر چه مزرع دل تخم کین در آن کارد!
خود این کمینه به جهنّم، دریغ خلق خدای	هزار چاه بَره هرکجا گذارد پای
هر آنکه راه تو پوید زره بدر سازم	ستیزه جوی و پریشان و خیره سر سازم
مرا که بند درگاه پلک سبحانم	مران بجرم صراحت کز آن پشیمانم
اگر که مزد صراحت مرارت است و ملال	چرا نبستم از اوّل لبان ز قال و مقال
چرا سکوت نکردم چو جبرئیل امین	شدم نشانِ لعن تمام خلق زمین
ندا رسید که ای بی فراست ملعون	ز فیض رحمت ما غافل از خرد بیرون
کدام بند من از دو دیده محروم است	فرا ره همگی راه و چاه معلوم است